

Sygn. akt VIII U 446/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant:	Agata Kędzierawska

po rozpoznaniu w dniu 25 czerwca 2014 r. w Gliwicach

sprawy J. S. (S.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania J. S. (S.)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

z dnia 19 lutego 2014 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu J. S. prawo do emerytury począwszy od 1 lutego 2014 roku.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt VIII U 446/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 lutego 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C., powołując się na ustawę z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r., nr 153, poz.1227 ze zm.) odmówił ubezpieczonemu J. S. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, z powodu nieudokumentowania wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach a jedynie 12 lat i 5 miesięcy takiej pracy. W uzasadnieniu decyzji wskazał, że do pracy w warunkach szczególnych nie zaliczył okresu zatrudnienia w Kopalniach (...) S.A. oraz w (...) Sp.z o.o. ponieważ z przedłożonej dokumentacji nie wynikało, by w tych okresach wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, czynności nadzoru w warunkach narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany i przyznania spornego świadczenia. Wniósł o przesłuchanie świadków na okoliczność wykonywania przez niego pracy w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko. Nadto wskazał podstawę prawną zaskarżonej decyzji oraz poczynione ustalenia odnośnie nieuwzględnionych do stażu pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia.

Rozpoznając odwołanie Sąd Okręgowy w Gliwicach poczynił następujące ustalenia:

Ubezpieczony J. S. urodził się (...)

W dniu 10 lutego 2014r. ubezpieczony złożył kolejny wniosek o przyznanie emerytury w wieku 60 lat z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Zaskarżoną decyzją (...) Oddział w C. odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Sąd ustalił, iż ubezpieczony ukończył 60 lat, na dzień 1 stycznia 1999r. osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący ponad 25 lat (29 lat, 3 miesiące i 29 dni), jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i złożył wniosek o przekazanie zgromadzonych na rachunku w OFE środków na dochody budżetu państwa za pośrednictwem ZUS.

Do pracy wykonywanej w warunkach szczególnych organ rentowy zaliczył ubezpieczonemu 12 lat i 5 miesięcy, tj. okresy zatrudnienia:

- od 1 lipca 1972r. do 28 lutego 1973r. w (...) Sp. z o.o. w G. na stanowisku monter samochodowy
- od 1 stycznia 1982r. do 30 września 1993r. w (...) S.A. KWK (...) w R. na stanowiskach dozorca urządzeń mechanicznych, transportu, brygad naprawczych i spawania oraz sztygar zmianowy ds. transportu sprzętu ciężkiego i urządzeń dźwigowych

na podstawie świadectw pracy w warunkach szczególnych wystawionych przez ww. zakłady pracy.

ZUS nie uznał natomiast okresów:

- od 1 października 1993r. do 3 września 1995r. w Kopalniach (...) S.A. na stanowisku mistrza ds. techniczno-remontowych
- od 4 września 1995r. do 31 grudnia 1998r. w (...) Sp. z o.o. na stanowisku starszego mistrza – sztygara zmianowego w Oddziale Sprzętowo- Transportowym BT- 2, sztygara zmianowego – z-cy kierownika BT-2 i kierownika bazy Oddziału 2.,

pomimo przedłożenia za powyższe okresy zatrudnienia

- zaświadczenia z dnia 12 września 2009r. wykonywania stale i pełnym wymiarze czasu prac w szczególnych warunkach, na stanowisku wymienionym w wykazie A, dziale XIV, poz. 24 stanowiącym załącznik do rozporządzenia RM z dnia 7.02.1983r.
- świadectwa z dnia 23 lipca 2012r. wykonywania stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych, wymienionej w wykazie A, dziale XIV, poz. 24 pkt 1 stanowiącym załącznik do rozporządzenia nr 17 M..G.. i E.. z dnia 12.08.1983r. w sprawie określenie stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w warunkach szczególnych.

Sąd ustalił, iż charakter pracy ubezpieczonego od 1982r. nie uległ zmianie. Przekształceniom ulegał zakład pracy ubezpieczonego, bowiem w wyniku restrukturyzacji oddziałów powierzchni kopalni, odwołujący, który świadczył pracę na rzecz KWK (...) został w roku 1993r. pracownikiem Kopalni (...) S.A., w ramach przejścia przez spółkę zadań kopalni w zakresie pracy na powierzchni, zwałowiskach oraz oddziału transportu. Następnie w roku 1995r. odwołujący

stał się pracownikiem nowo utworzonej P.P.U.H. (...) Sp. z o.o., która przejęła zadania kopalni z zakresu transportu i elektryki.

Praca ubezpieczonego polegała na wykonywaniu czynności nadzoru bezpośrednio nad pracownikami na zwalach węgla i kamienia – operatorami spycharek, koparek przyzmujących węgiel i rozplanowujących kamień. Wykonywał także nadzór nad pracownikami składowiska drewna - operatorami dźwigów, którzy zajmowali się rozładunkiem i transportem drewna i obudów. Ubezpieczony był odpowiedzialny za kontrolę stanu sprzętu ciężkiego, kontrolę zgodności zapisów w karcie drogowej, naprawy wykonywane przez mechaników pracujących bądź w kanałach remontowych bądź bezpośrednio przy sprzęcie, gdy ze względu na jego wielkość praca w kanałach była utrudniona. W zakres obowiązków ubezpieczonego jako osoby dozoru, zaliczały się także prace administracyjne związane z ewidencją obecności załogi, a także sporządzanie raportów z zakresu wykonanych robót (książka raportowa), składanie przełożonemu raportów, prowadzenie dokumentacji technicznej sprzętu. Czynności te zajmowały odwołującemu 1-1,5 godziny czasu pracy. Wykonywał je w biurze mieszczącym się na terenie kopalni – rozdzielni transformatorowej.

W związku z wykonywaną pracą ubezpieczony narażony był na działanie czynników szkodliwych, w szczególności duże zapylenie czy ekspozycję na niekorzystne warunki pogodowe.

Ubezpieczony wykonywał pracę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Powyższe okoliczności Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego, akt osobowych dołączonych do akt sprawy (pismo przewodnie- k. 11), zeznań świadków: J. D. i P. G. oraz przesłuchania stron (zapis nagrania protokołu z rozprawy w dniu 25 czerwca 2014r., płyta- k. 19).

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków i ubezpieczonego, bowiem są one spójne, logiczne i wzajemnie się uzupełniają, nadto znalazły one potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym. W spornym okresie świadkowie świadczyli pracę na rzecz tego samego pracodawcy co ubezpieczony, mając z nim kontakt służbowy z uwagi na konieczność współpracy w ramach różnych oddziałów. Świadek J. D. pracował na Oddziale Sprzętowo-Transportowym na stanowisku kierownika bazy, a świadek P. G., pracował jako inspektor spedycyjno-usługowy, przy dostawach materiałów, ciężkim sprzęcie, stąd też, uznać należało, iż posiadają oni wiedzę na temat miejsca, rodzaju i charakteru wykonywanej przez odwołującego pracy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r., nr 153, poz.1227 ze zm.) w powiązaniu z § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz.43 ze zm.) ubezpieczonym mężczyznom urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r. będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przy pracach wymienionych w wykazie A, przysługuje prawo do emerytury w razie łącznego spełnienia następujących warunków:

1. osiągnięcia wieku emerytalnego 60 lat,
2. posiadania wymaganego okresu zatrudnienia wynoszącego 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Z kolei zgodnie z treścią art. 184 ust. 1 ustawy, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

W myśl ust. 2 emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Kwestia posiadania przez ubezpieczonego ponad 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego oraz ukończenie 60 lat nie były sporne. Nie było także sporne, iż odwołujący będący członkiem OFE, złożył wniosek o przekazaniu środków zgromadzonych na rachunku na dochody budżetu państwa.

Okoliczność sporna w przedmiotowej sprawie dotyczyła posiadania przez ubezpieczonego (na dzień 1 stycznia 1999r.) wymaganego 15-letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, bowiem organ rentowy nie zaliczył do takiej pracy okresu zatrudniania ubezpieczonego od 1 października 1993r. do 3 września 1995r. w Kopalniach (...) S.A. na oraz od 4 września 1995r. do 31 grudnia 1998r. w (...) Sp. z o.o.

Praca którą można byłoby uznać za wykonywaną w warunkach szczególnych jest zakwalifikowana w stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykazie A, dziale XIV, poz. 24 jako kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

Organ rentowy stanął na stanowisku, że ubezpieczony nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych, mimo przedłożonych świadectwie pracy w warunkach szczególnych, gdyż w okresach spornych wykonywał głównie czynności administracyjno-zarządcze wobec czego nie był narażony na prace w warunkach szkodliwych dla zdrowia.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało jednak, że ubezpieczony w spornych okresie, bez względu na nazwę zajmowanego stanowiska, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, sprawował bezpośredni dozór nad pracownikami wykonującymi prace na zwałowiskach górniczych (dział I, poz. 8), prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych (dział V, poz. 3) oraz prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych (dział XIV, poz. 16). Z kolei czynności administracyjno-zarządcze wykonywał na terenie kopalni, zajmowały mu one krótki ułamek czasu pracy i było rodzajowo związane z czynnościami dozoru.

W tym miejscu zasadnym jest wskazanie reprezentowanego przez SN poglądu, iż osoba wykonująca taki dozór nie musi stale przebywać na stanowiskach, gdzie jest wykonywana praca, w zakresie jej obowiązków musi być przewidziane sporządzanie dokumentacji, planów organizacyjnych i innych czynności (wyrok Sądu Najwyższego z 30 stycznia 2008 roku, sygn. akt I UK 195/07, OSNP 2009/7-8/105). Podobny pogląd zaprezentował Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 października 2007r., sygn. akt I UK 111/07, stwierdzając, że objęcie nadzorem lub kontrolą także innych prac niż wymienione w wykazie A nie wyłącza zakwalifikowania samego nadzoru lub kontroli jako pracy w szczególnych warunkach, jeżeli te inne prace nie są na danym oddziale lub wydziale podstawowe. Sąd Najwyższy w powołanym wyroku z 30 stycznia 2008r. wskazał: „w sytuacji gdy dozór inżynieryjno – techniczny jest pracą w szczególnych warunkach i praca wnioskodawcy polegająca na dozorze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie było żadnej potrzeby ustalania, ile czasu poświęcał on na bezpośredni nadzór nad pracownikami, a ile na inne czynności, które również były związane z tym dozorem”.

Zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne i otoczenia. Za taką pracę została uznana w wykazie A kontrola jakości produkcji i dozór inżynieryjno-techniczny nad pracami wykonywanymi w warunkach zagrażających bezpieczeństwu.

Nie budzi wątpliwości Sądu, iż praca ubezpieczonego przy transporcie sprzętu ciężkiego, na zwałowiskach węgla, kamienia, na placu składowym drewna jako sztygara zmianowego była pracą wykonywaną w warunkach szczególnych.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 marca 2009r., sygn. akt II UK 243/08 wskazał, że dana osoba wykonuje stale i w pełnym wymiarze czasu prace objęte poz. 24 działu XIV wykazu A, pomimo wykonywania pewnych czynności w warunkach nienarządzających ją bezpośrednio na szkodliwe dla zdrowia czynniki. W szczególności chodzi tu o czynności ściśle związane ze sprawowanym dozorem inżynieryjno – technicznym i stanowiące jego immanentną cechę, jak sporządzanie dokumentacji dotyczącej dozoru i będącej jego integralną częścią.

Nie ulega wątpliwości, iż ubezpieczony J. S. w przeważającej części wykonywał dozór nad pracownikami jemu powierzonymi, wykonując zlecone mu obowiązki, w szkodliwych warunkach. Pracami administracyjno-zarządczymi ubezpieczony zajmował się do 1,5 godziny dziennie.

Za wliczeniem spornego okresu zatrudnienia do stażu pracy w warunkach szczególnych przemawia także fakt, iż organ rentowy do takiej pracy zaliczył okres zatrudnienia w (...) S.A. KWK (...), a charakter pracy ubezpieczonego w okresach spornych był tożsamy, nie uległo zmianie miejsce pracy odwołującego, a zmiana pracodawcy wynikała z przeprowadzonej restrukturyzacji oddziałów kopalni (...).

Należy podkreślić, że wymieniony wyżej wykaz A nie określa stanowisk pracy, ale definiuje rodzaje prac, które są uważane za wykonywane w szczególnych warunkach. Decydujące znaczenie dla zakwalifikowania pracy jako realizowanej w szczególnych warunkach ma nie nazwa zajmowanego stanowiska, ale rodzaj, charakter i warunki pracy.

Podkreślić należy również, że były pracodawca odwołującego potwierdził wykonywanie prac w szczególnych warunkach. Fakt wykonywania takiej pracy został również wykazany w postępowaniu sądowym za pomocą innych dowodów. W postępowaniu odwoławczym przed Sądem nie obowiązują bowiem ograniczenia dowodowe, jakie występują w postępowaniu o świadczenia emerytalno – rentowe przed organem rentowym, a Sąd może ustalić okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość jak: okresy zatrudnienia - w tym wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, za pomocą wszelkich środków dowodowych, przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego (por. uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984r. III UZP 6/84, uchwała Sądu Najwyższego z 21 września 1984r. III UZP 48/84, wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006r., I UK 179/06, LEX nr 342283).

Reasumując Sąd uznał, że ubezpieczony wykonywał prace stale i w pełnym wymiarze czasu pracy polegającą na dozorcze inżynieryjno – technicznym na wydziałach, na których jako prace podstawowe były wykonywane prace wymienione w wykazie A, dziale I poz. 8, dziale V poz. 3 i dziale XIV poz. 16.

Mając na względzie powyższe Sąd uznał, że ubezpieczony legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999r. wymaganym 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach.

Wobec faktu, że spełnia on także pozostałe przesłanki uprawniające go do wcześniejszej emerytury, Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury poczynając od 1 lutego 2014r. tj. od miesiąca złożenia wniosku o emeryturę.

SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

ZARZĄDZENIE

1. uzasadnienie odnotować,
2. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć organowi rentowemu
3. kalendarz 14 dni lub z wpływem.

G., dnia

SSO Patrycja Bogacińska-Piątek